

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
DEM. I. DOBRESCU
Primarul Municipiului București

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat, **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE :

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

S U M A R

— *Observations sur les dispositions de droit international privé du projet de Code de commerce roumain*, par le Mr. Niboyet, professeur à la Faculté de droit de Paris;

— *Pensia alimentară și dreptul femeii de a-și părăsi soțul în timpul divorțului sau înainte*, de Nicolae Negru, jude-consilier Trib. Ilfov;

— *Criza economică, criza morală și criza de drept*, de avocatul E. Cristoforeanu;

JURISPRUDENȚE :

— Curtea de Apel Constanța: *Vasile Dimitrof* cu *Zineta R. Rifat* și *Emin Hassan*. (Dacă un comostenitor indiviz poate singur revendica un bun din succesiune? Vânzare făcută în Dobrogea prin act sub semnătură privată. Dacă cumpărătorul obține conform art. 110 legea notarială bulgară acte „de cetate” vânzarea avea putere erga omnes).

— Trib. Mehedinți s. I: *Laura Căpitan Roată* cu *Ion D. M. Trăilă*. (Adjudecare. Imobil urmărit. Prețul realizat este superior celui fixat prin licitație. Oponerea debitorului că nu corespunde prețului real. Are Trib. dreptul de apreciere? Interpretarea art. 7 al. 1 legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită din 1930).

— Trib. Brașov s. I: *Notarul comunei Z. jud. Trei Scaune amendat pentru neîndeplinire de procedură*. (Cine are competența de a amenda pe agenții administrativi când nu îndeplinesc procedura cu cari sunt însărcinați), cu o *Notă* de Al. Kostachi.

— Dreptul și Procedura execuțiunii silite în Bucovina, de Oreste Târnavăanu, *Recenzie* de Traian R. Scriban.

— Propagande de la guerre d'agression comme délit du droit de gens, par Emil St. Rappaport, *Recenzie* de E. C. Decusara.

OBSERVATIONS SUR LES DISPOSITIONS DE DROIT INTERNATIONAL PRIVE DU PROJET DE CODE DE COMMERCE ROUMAIN

I. — *Concurrence déloyale.*

A. La règle formulée par l'art. 116 est tout à fait satisfaisante. Elle est conforme à ce qui est admis dans d'autres pays lorsque l'établissement est en

Roumanie. On s'attache à celui-ci de préférence à la nationalité de l'individu contrefait.

B. Mais lorsque l'entreprise est hors de Roumanie le projet, subordonne la protection à la réciprocité dans le pays national du demandeur, au profit des roumains. Or faut-il exiger la réciprocité au profit des roumains, ou des entreprises roumaines. Peut-être y a-t-il intérêt à envisager cette dernière hypothèse, car du point de vue roumain ce qui importe le plus c'est la protection des entreprises roumaines, et non des roumains dont les entreprises sont dans un pays tiers. Ainsi au cas d'une maison de commerce d'un roumain à Paris la Roumanie n'a pas intérêt à protéger chez elle les anglais sous prétexte que les roumains de Paris sont protégés en Angleterre. Par contre elle a grand intérêt à protéger une maison de commerce de Londres, si en Angleterre on protège les maisons de commerce de Roumanie, quelle-que soit la nationalité de leur propriétaire. En d'autres termes il convient d'examiner si le *pays de l'entreprise* ne devrait pas être substitué à celui de la nationalité du *commerçant*, tout cela sous réserve des traités.

II. — *Nationalité des sociétés.*

A. — L'intitulé du titre serait meilleur ainsi: Nationalité et reconnaissance des sociétés.

B. — *Art. 335*. Ce texte appelle deux remarques:
a) Est-il bien nécessaire de prendre parti sur la question de la nationalité des sociétés? La question est tellement discutée et incertaine qu'il serait préférable de la laisser de côté. Au lieu de: „*Sont nationales*”, on pourrait mettre: „*Peuvent se constituer en Roumanie*”.

b) Ensuite le critérium de l'article 335 laisse à désirer. Qu'est-ce qu'un siège principal au sens du projet? Est-ce autre chose que le siège social? Je préférerais: „ayant leur siège social en Roumanie". Le système du siège principal considéré comme distinct du siège social ne me paraît pas très recommandable. Autre chose est de savoir si la Roumanie n'a pas intérêt à exiger d'autres conditions touchant à la nationalité de certains éléments de la société, et venant s'ajouter à la condition de siège social.

c) N'y a-t-il pas une certaine contradiction entre les art. 335 et 336? Ce dernier, en effet, exige que les sociétés dont l'objet et le siège social sont en Roumanie soient également constituées en Roumanie. Or l'art. 335 se contente de la *constitution en Roumanie* jointe au siège en Roumanie, sans qu'il soit fait mention de l'objet. Il faut choisir entre ces systèmes. On pourrait à l'art. 336 supprimer la condition d'objet.

III. — Article 337.

A. — Qu'est-ce qu'une société légalement constituée en pays étranger? Cela doit être probablement une société dont le siège social se trouve dans le pays ou elle s'est constituée. Il vaudrait mieux dire: „Les sociétés régulièrement constituées dans le pays étranger où elles ont leur siège social".

IV. — Article 341. La disposition finale de ce texte est à approuver.

V. — Article 343, lettre e. Cette disposition est excellente, mais on pourrait dire plutôt: „Lorsque la société a cessé d'exister régulièrement". Ce serait mieux que „a cessé de fonctionner". En effet, le fonctionnement n'est pas lié rigoureusement à l'existence de la société; une société peut encore exister en droit bien qu'elle ne fonctionne plus, et inversement. Avec un texte plus précis la condition des anciennes sociétés, telles que les sociétés russes, serait mieux réglée.

NIBOYET,

Professeur à la faculté de droit de Paris

PENSIEA ALIMENTARĂ ȘI DREPTUL FEMEIEI DE A-ȘI PĂRĂSI SOȚUL ÎN TIMPUL DIVORȚULUI SAU ÎNAINTE

Intr'o notă ce am publicat în Pandectele Române din 1929 (II pag. 266), am studiat pe larg această chestiune, cu prilejul adnotării unei sentințe a tribunalului Muscel, chemat să judece acțiunea unei femei pentru revocarea înstrăinărilor frauduloase săvârșite de soțul său în intervalul dintre introducerea acțiunii de divorț și introducerea acțiunii de pensie alimentară, cu care ocaziune se pusese chestiunea de a ști dacă ea este creditoare anterioară sau posterioară acelor înstrăinări.

Ne temem că studiul nostru nu a fost atunci

destul de limpede și înțeles, deoarece era încărcat cu alte idei, aparținând unei probleme străine (acțiunea pauliană) pe care avea scopul să o deslege.

Totuși chestiunea pusă în titlul de mai sus merită osteneala unui studiu aparte, pentru ea însăși, de oarece se pune totdeauna cu ocazia judecării cererilor de pensie alimentară făcute de soție în timpul divorțului, procese care după cum se știe sunt astăzi destul de dese înaintea tribunalelor civile. De aceea am crezut necesar să reluăm acel studiu, retușându-l și curățindu-l de aliajul străin cu care era amestecat.

Dat fiind că art. 250 C. civ. care reglementează dreptul femeiei la pensie, nu prevede lămurit de când ea începe să aibă acest drept, o mare nesiguranță și un adevărat haos domnește în jurisprudența și doctrina noastră. Majoritatea acordă pensia dela data cererii ei fără nici o distincție și excepție; sunt însă unii cari o acordă dela data întăririi divorțului; alții dela data părăsirii de fapt a domiciliului conjugal sau dela data autorizării justiției de a părăsi acest domiciliu; alții în fine dela data sentinței prin care s'a acordat pensia, etc. Motivele unor asemenea soluții nu se pot afla de cât rareori, fiindcă în genere nefiind discutate în ședință asupra acestui punct, nici hotărârea nu cuprinde vreun considerent asupra lui.

Câteodată totuși se întâmplă că chestiunea prezintă o importanță mai mare, fiind în joc o sumă mai însemnată, de exemplu atunci când cererea de pensie s'a făcut la un interval mare de timp după cererea de divorț și separarea soților și în acest caz făcându-se apel asupra soluției date de tribunal în privința timpului de când s'a acordat pensia, desbaterile înaintea Curtei sunt mai vii. În asemenea cazuri nu sunt rare divergențele.

S'a întâmplat chiar ca în sînul unei Curți (C. A. Galați s. I-a din 1924) să se provoace pe o asemenea chestie două opinii separate și anume majoritatea cu președintele Bonachi fiind pentru acordarea pensiunii dela data cererii ei, pe motivul că de atunci se prezumă nevoia ei, cu opinia separată a d-lui Consilier V. Gh. Ioan, care era contra luării necesității drept criteriu, ei a separației de fapt a domiciliului, separație care se prezumă a fi dela data cererii de pensie și a doua opinie separată a d-lui Consilier N. Jak Constantinescu, care era pentru acordarea pensiei de la data cererii de divorț, pentru a se permite astfel femeiei să poată susține spesele divorțului. D-l profesor Al. Cerban care a adnotat această decizie în Curierul Judiciar No. 35 din 1925, critică toate aceste soluții și opinii, emitând la rândul său pe a 4-a și anume că pensiunea trebuie acordată dela data părăsirii domiciliului conjugal. În fine Inalta Curte de Casație, având să se

pronunțe acum 3 ani asupra recursului în contra unei decizii a Curții de Apel Craiova, (care admisesese pensia alimentară dela data cererii, iar nu dela data divorțului cum fusese cerută, pe motivul că nevoia femeiei se prezumă a fi existat numai dela data când a cerut prin justiție pensiunea, deși în speță ea mai fusese cerută odată anterior printr'o acțiune care se perimase), a respins recursul pe motivul că determinarea momentului de începere a pensiei e o chestiune de fapt lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond, deși în principiu stabilise că dreptul femeiei la pensie alimentară curge dela introducerea acțiunii de divorț. (Dec. 1 din 1928 Cas. s. II. Jurispr. Gen. 1928 No. 1459). Nesiguranța instanțelor de fond a continuat și după această deciziune.

* * *

Cum se explică variația fără seamăn a jurisprudenței asupra acestei chestiuni? De sigur pentru că ea e privită din două puncte de vedere diferite, cu două concepții sociale contradictorii asupra drepturilor și situațiunii femeiei: una a trecutului, după care femeia trebuie menținută în starea de inferioritate și sub dominația bărbatului, și alta modernă că ea trebuie emancipată și pusă într'o situație egală.

La noi a eșit în parte victorioasă pe tărâmul jurisprudențial ce ne preocupă aci, ultima concepție mai modernă, credem grație unei erori în traducerea art. 250 din codul nostru civil, după vechiul art. 268 fr. abrogat în 1886 și înlocuit astăzi cu art. 238 c. c. fr.; Căci nu e de presupus că legiuitorul nostru a fost mai înaintat în concepții cu cel francez. Inadvertența rezultă mai evident când comparăm art. 250 cu art. 241 și 263, cari acestea vorbesc de autorizare. Cu aceste articole însă nu putem ataca art. 250 care e sediul materiei și care arată credem destul de clar și fără nevoie de interpretare că femeia, dacă a intentat divorț, poate părăsi fără nici o formă de autorizare, domiciliul conjugal și cere de atunci o pensie de întreținere. M. Cantacuzino susține că această schimbare de text la traducere, ar fi fost intenționat făcută de legiuitorul nostru, de oarece e confirmată prin art. 286 care permite bărbatului de a tăgădui legitimitatea copilului născut înainte de 180 zile de la revenirea soției la domiciliul conjugal. Nu trebuie să uităm însă că art. 286 civ. în forma sa actuală datează abia din 1906 și de aceea cu el nu puteam scruta intenția legiuitorului din 1864.

În fine, intenționat sau nu, fapt e că legiuitorul nostru s'a îndepărtat în acest punct de legiuitorul francez. În adevăr în sistemul francez numai femeia autorizată de justiție a părăsi domiciliul conjugal, poate cere alimente, cu deosebire că sub imperiul vechiului art. 268 c. fr., orice cerere alimentară trebuia adusă necesar înaintea tri-

bunalului odată cu cererea de autorizare a părăsirii de domiciliu, pe când noul art. 238 al 2 c. fr. conferă președintelui singur puterea de a statua provizoriu în această privință încă de la început, adică înainte chiar de a se începe propriu zis procesul le divorț, când primește cererea de divorț și autoriză părăsirea domiciliului conjugal. Așa dar în sistemul francez cererea de pensie e un accesoriu al cererii de divorț și se admite numai concomitent cu părăsirea autorizată a domiciliului, de aceea acolo nu e utilă discuția dacă pensia se poate acorda fără autorizare și de la ce dată anume. La noi însă discuția se impune fiindcă acțiunea de pensie alimentară se adresează separat tribunalului, chiar la câțiva ani după întentarea acțiunii de divorț și nu e subordonată unei autorizări prealabile de părăsirea domiciliului conjugal. Într'adevăr în al. 2 al art. 250 civ. legiuitorul nostru a suprimat cuvintele din al 2 al art. 268 francez care spunea că „tribunalul va indica casa în care femeia va fi ținută să rezideze separat și va fixa pensiunea etc.”, înlocuindu-le cu următoarele: „trib., dacă va încuviința această cerere, va hotărî totodată suma etc.”. Care cerere? S'a zis de partizanii sistemului francez că prin aceste cuvinte și legiuitorul nostru ar fi înțeles să se refere la cererea de autorizare a părăsirii domiciliului conjugal (pe acest motiv sunt bazate vechile jurisprudențe ale Casației și Curții de Apel București cari condiționează pensia de o autorizare prealabilă); ori în aliniatul întâi al art. 250, de care e suspendat alin. 2, nu se vorbește de cât de cererea alimentară, părăsirea domiciliului fiind lăsată pur și simplu la voia soției.

De aceea cu drept cuvânt doctrina (Alexandresco, II, p. 127; C. Hamangiu, Rosetti-Băl. și Băicoianu I, n. 647 și 945, Cantacuzino, p. 703 etc.) a combătut acest sistem jurisprudențial care încetul cu încetul a început să ia o altă turnură. Această evoluție a jurisprudenței e foarte interesantă, ca un exemplu tipic de creșterea dreptului, de aceea merită să insistăm asupra ei.

* * *

La început bineînțeles jurisprudențele erau conforme cu textul francez de la care se presupunea că legiuitorul român nu s'a îndepărtat și ca atare se decidea unanim că femeia nu poate părăsi domiciliul conjugal în nici un caz fără autorizarea prealabilă a justiției, în caz contrar putând fi readusă acasă cu forța, manu militari, și pierzând și dreptul la pensie. „Ar fi a stabili un principiu subversiv de orice ordine socială, dacă s'ar admite ca femeia măritată după inspirația momentului sau sub imperiul unor rele sfaturi s'ar putea sustrage îndatoririi de conviețuire și ca emanciparea sa de sub puterea bărbatului să fie consecința legală a unei cereri de despărțenie din parte-i”. (C. A. Buc. 2/80),

Cu timpul s'a părăsit soluția constrângerei cu forța a femeiei de a conlocui cu bărbatul, dovădindu-se ineficace și barbară. Apoi pentru acordarea pensiei nu s'a mai cerut autorizarea prealabilă a justiției, considerându-se de asemenea barbară condiționarea acordării mijloacelor de existență necesare femeiei în divorț, unei supunerii pasive la o conviețuire socotită de ea imposibilă și care-i poate fi vătămătoare și periculoasă vieții. Dar fiindcă nu se putea renunța brusc la vechiul sistem, s'a pretins ca această autorizație să poată fi dată ulterior, chiar odată cu pensia: „Echitatea, sentimentul de conservare și ordinea publică reclamă în adevăr de a se permite femeiei în cazuri grave, când poate e în pericol viața ei, de a părăsi provizoriu căminul comun, sub condițiunea însă de a ratifica prin justiție acest demers al său, justificând în urmă motivul care a silit-o de a recurge la această măsură extremă”. (C. A. Focșani, I, 130/85).

Mai târziu s'a văzut că autorizarea ulterioară e o formalitate superfluă, din moment ce judecătorul poate cu ocazia judecării cererii de pensie, să cerceteze și să aprecieze motivele cari au făcut pe femeie să-și părăsească domiciliul, și atunci s'a renunțat cu totul a se mai pretinde autorizația, judecătorul trebuind însă să constate cu ocazia judecării cererii de pensie, că plecarea femeiei din domiciliu a fost justificată prin vina bărbatului.

Dar motivele acestei separații pot fi de o natură cu totul delicată și relativă, ele depind de caracterul și conduita soțului, de senzibilitatea femeiei, de micile mizerii zilnice, cari izolat nu au poate importanță, dar cari repetându-se neconținut pot exaspera sufletul cel mai echilibrat. „Căzând zilnic câte-o picătură, se sfărâmă stânca cea mai dură”... Poate cine-va străin să constate și să aprecieze fapte așa mărunte și ascunse în dosul căminului conjugal? Poate judecătorul, chiar ajutat de martori, să pătrundă în adâncul sufletului, după o chestie intimă sufletească, atunci când nu are la îndemână de cât aparentele?

Atunci când femeia a intentat divorțul și a părăsit domiciliul conjugal, însemnează că raporturile dintre soți au ajuns la o așa încordare, în cât menajul comun a devenit imposibil. Plecarea ei poate părea cuiva inexplicabilă și capricioasă, dar numai ea poate fi judecătorul acestui act extrem, fiindcă numai ea cunoaște procesul psihologic prin care afecția dela începutul căsniciei, s'a transformat la sfârșit în repulsie și ură.

Statul trebuie să respecte ființa umană și nu poate menține cu forța, constrângând femeia prin foame, o căsnicie al cărei ciment de legătură — simpatia — s'a risipit. Ar fi în același timp ineficace și imoral. „Nu e nici un avantaj social, spune Planiol (I no. 896) a obliga să trăiască împreună două persoane pentru care viața comună a devenit

insuportabilă. Forța lucrurilor e aici mai puternică de cât legea”.

Iată de ce, evoluând neconținut odată cu spiritul critic, jurisprudentele de astăzi s'au îndepărtat de la soluțiile primitive și nu mai cer acum nici această justificare din partea femeiei pentru părăsirea domiciliului conjugal, acordându-i pensia numai pe baza constatării divorțului și a separației. Ceiace în trecut se considera „subversiv” și „periculos ordinii sociale”, se consideră astăzi legitim și util societății. În viața juridică ca și în cea politică, istoria își bate astfel deseori joc de raționamentele noastre cele mai „tari”! Lucrul dovedește de asemenea că judecătorul, atunci când e chemat să judece fapte și situații omenesti nereglementate categoric, se găsește și el influențat ca și ceilalți oameni, — de sigur însă că numai inconștient și până într'un punct, — de simpatiile și antipatiile sale, de prejudecățile și de preferințele sale particulare de sex, de mediul social, de credința religioasă sau politică etc. *Nihil humani nobis alienum!*

Trebuie să menționăm că în practică se obișnuiește și azi a se cere odată cu pensia de către femeie și autorizația de părăsire a domiciliului, pe care Tribunalul o acordă fără nici o cercetare și o pronunță mecanic odată cu acordarea pensiei. Această autorizare a rămas o formalitate fără rațiune, un fel de organ rudimentar în drept, care ar trebui amputat, fără a mai aștepta atrofierea completă a lui. Femeia s'a ridicat pe acest teren la o egalitate de tratament cu a bărbatului și unul și altul putând părăsi când vor traiul comun, sub singura sancțiune a divorțului și pensiei alimentare și bine înțeles a asigurării copiilor când există.

Numai după ce căsătoria s'a desfășurat prin divorț, dacă se intentă atunci o cerere de pensie alimentară conf. art. 281 c. civ. de unul din foștii soți, ea trebuie bazată pe vina celuilalt. Pensia de după divorț are într'adevăr caracterul unei indemnități și baza ei stă în dispozițiunile art. 998 civ., iar nu în acele ale art. 196, expresiune a solidarității care trebuie să domnească între membrii familiei.

Conform art. 196 C. civ., bărbatul e dator în timpul căsătoriei să înlesnească femeiei totul pentru viețuirea ei, după starea și puterea sa. Cum formal căsătoria durează până la terminarea divorțului, ar rezultă că art. 250 civ., care repetă aceiași obligație pentru timpul instanței de divorț, ar putea lipsi ca superfluu. Există totuși o diferență și anume că art. 196 prevede pentru femeie și o obligație corelativă, aceea a cohabitației dela care ea nu se poate sustrage de cât în caz de vină a bărbatului.

Înainte de intentarea divorțului deci, femeia nu poate cere pensie alimentară, decât justificând părăsirea din vina bărbatului. După intentarea divorțului art. 250 nu mai impune soților cohabitația.

Deși simpla intentare a unei acțiuni de divorț nu rupe legătura căsătoriei, ea însă o slăbește în acest sens că datorita de cohabitație încetează prin forța lucrurilor, subsistând însă toate celelalte datorii cari nasc din căsătorie, între cari și aceia de ajutor. Aceste ajutoare ne mai putând însă fi primite în natură la domiciliul conjugal, e locul de a le converti în pensiunea alimentară.

Pe această rațiune se justifică utilitatea art. 250 civ., așa cum e redactat, alături de art. 196.

De altfel principiile generale de drept în această materie consacrate prin art. 190 civ. prevăd că: „alimentele se dau în proporție cu trebuința aceluia care le reclamă și cu starea aceluia care e dator să le întâmpine”.

De unde rezultă că însăși legea arată precis prin acest articol că singurele condiții la care e subordonată obligația alimentară sunt numai aceste două: nevoia femeiei și puțința de ajutorare a bărbatului. „Dreptul la alimente persistă cu toată vina pe care ar putea-o avea acela care le cere față de acel care le datorează: călcarea datoriilor sale de către cel dintâi nu poate dispensa pe cel de al 2-lea să și le îndeplinească pe ale sale”. (Baudry et Fourcade, III, No. 2073).

„Nici vițiile reclamantului cari sunt cauza lipsei sale actuale, nici vina pe care a putut s'o aibă către cealaltă parte, nu-s deajuns pentru a i-se respinge cererea sa alimentară. Poate ca el să fi ajuns în mizeria în care se află prin vina sa, prin beție, joc, etc., poate să-și fi călcat toate datoriile, recamația sa trebuie ascultată pentrucă ea e fondată pe calitatea sa îndealabilă de soț”. (Planiol, No. 676). „In cursul instanței de divorț alimentele îi sunt acordate femeiei oricare ar fi vina sa, pentrucă e vorba a-i permite să-și valorifice drepturile sale în justiție”. (Planiol et Ripert, II, No. 602 în notă).

Așa dar nu numai fără autorizare, dar chiar fără justificarea părăsirii domiciliului are drept femeia să ceară după intentarea divorțului dela sotul său o pensie numită și proviziune alimentară. Această proviziune cuprinde pe lângă ceea ce-i este necesar pentru a trăi, și sumele necesare pentru cheltuelile procesului de divorț (proviziunea ad litem). De aceea ea se justifică în unele cazuri și pe considerația că, din cauza regimului dotal, folosința și administrația bunurilor femeiei, având-o până la terminarea divorțului bărbatul, fără o atare proviziune femeia nu și-ar putea susține procesul și obține divorțul.

* * *

Am demonstrat mai sus netemeinicia sistemelor după care pensia alimentară ar trebui acordată femeiei dela data când a fost autorizată de justiție să părăsească domiciliul conjugal, sau dela data părăsirii de fapt justificate cu ocazia procesului de pensie, și am arătat inutilitatea autorizării sau

a justificării. Vom arăta acum de ce pensiunea nu se poate acorda nici dela data cererii ei, opinie care, e adoptată de majoritatea jurisprudenței noastre.

S'a zis în sprijinul acestei păreri că pensiunea alimentară fiind subordonată nevoiei aceluia care o cere, ea trebuie alocată dela data când apare această nevoie, care se prezumă a fi data cererii, căci cine nu cere înseamnă că nu are nevoie. Unii au mers și mai departe susținând că pensia trebuie să înceapă dela data când a fost acordată, fiindcă hotărârea care o pronunță, are caracter atributiv deci neretroactiv, și pentru că nevoia nu poate fi decât pentru prezent și viitor, iar nu pentru trecut. „Proviziunea se alocă în vederea cheltuelilor ce sunt de făcut și nu pentru cheltuelile deja făcute, chiar dacă nu sunt acoperite. Alimentele nu sunt destinate a acoperi datoriile trecutului, și e la fel ca cheltuelile de procedură asimilabile alimentelor, din cauza caracterului lor de necesitate” (Planiol et Ripert, II, No. 604). „Obligația care încumbă unor persoane de a asista pe altele are ca scop de a da acestora din urmă mijloacele de a-și susține viața, și nu există decât în măsura în care aceste mijloace îi sunt necesare. Ori, când ele au avut puțința să le ceară în trecutul creditului și n'au făcut-o, înseamnă că această nevoie nu s'a produs.

Fără îndoială că această obligație care e pur legală, există în sarcina aceluia pe care-i grevează înainte de orice cerere în justiție. Dar mai trebuie ca acei cărora ea le profită să-și fi manifestat, în orice fel, intenția lor de a-i cere executarea și să fi afirmat prin aceasta nevoia lor, fără de care ar fi mai târziu prea greu de a ști exact în ce epocă ea s'a născut” (Baudry et Fourcade, III, No. 2079). Această opinie e împărtășită de majoritatea autorilor și jurisprudențelor în Franța. Totuși ea e greu de justificat, după cum o spun Baudry et Fourcade însiși.

E fals să se tragă prezumția din inacțiunea creditorului în trecut că nevoia nu a existat. Poate el și-a impus cele mai aspre privațiuni, poate și-a comprimat nevoile la minimum, până s'a hotărât sau a putut să-și valorifice drepturile sale prin justiție. Nu e admisibil ca el să nu-și poată valorifica dreptul său dela data când s'a născut, ci numai din momentul când a pornit în justiție. Nu se poate crea o decădere sau o prescripție a acestui drept, cel mai respectabil din toate, când legea nu a prevăzut-o.

De aceea cu drept cuvânt d-l prof. Al. Cerban în articolul precitat conchide că: „nu se poate contesta femeiei în cursul instanței de divorț dreptul de a cere pensiune alimentară și pentru intervalul de timp anterior cererii și anume din momentul în care s'a născut dreptul la pensiune”.

Credem însă că d-sa greșește când adaogă mai departe: „bine înțeles cu condiția de a face dovada

lipsei sau insuficienței mijloacelor personale de întreținere din acel moment”.

Nicăeri legea nu pune în sarcina femeiei această dovadă care e și foarte greu de făcut, fiind vorba de probe negative: că n'a avut mijloace. Insași cererea sa denotă această lipsă. „In general, spune Planiol, autorii decid că reclamantul nu are nimic de probat și așa se petrec lucrurile în practică; el depune ca să zicem așa bilanțul său alegând insuficiența resurselor sau absenta lor completă și atunci pârâțul care caută să evite o condamnățiune, încearcă să probeze fie că reclamantul are resurse mai considerabile decât cele ce le arată, fie că el însuș nu are mijloacele de a-i veni în ajutor”. I, No. 676).

Dacă cererea de pensie nu prezumă începerea nevoiei, cu atât mai puțin ea nu poate prezumă începutul separației de fapt a soților. Numai cererea de divorț face să se prezume că a încetat cohabitația între soți, căci e greu de admis continuarea căsniciei sub acelaș acoperiș, când raporturile dintre soți au ajuns la o așa de mare tensiune. In orice caz incumbă și aci sotului pârât, să facă dovada că separația de fapt a survenit după începerea divorțului și la ce dată anume.

Prin urmare soluția în general admisă de tribunale și după care pensia alimentară se alocă totdeauna dela data cererii ei, nu e bine întemeiată, de oarece cauza ei — separația și nevoia — nu iau necesar naștere în acel moment.

De când atunci ia naștere creanța alimentară a femeiei în timpul divorțului ?

In principiu, din momentul părăsirii de fapt a domiciliului conjugal, care se prezumă a fi momentul intentării procesului de divorț, atât timp cât sotul pârât nu a făcut dovada contrarie. Bine înțeles că în practică dacă soția nu a făcut dovada când a introdus divorțul și nu a cerut pensia din acel moment, ea i se va acorda conform regulii generale dela data cererii. In orice caz formalitatea autorizării tribunalului pentru părăsirea domiciliului conjugal nu-și mai are în acest scop rostul.

NICOLAE NEGRU

Jude-consilier, Trib. Ilfov

CRIZA ECONOMICĂ, CRIZA MORALĂ ȘI CRIZA DE DREPT

Noile probleme de ordin economic și financiar prin acuitatea și complexitatea aspectelor sub care s'au pus imediat după război precum și agravarea continuă a crizei economice în disprețul soluțiilor preconizate de mari economiști ai lumii, au dărâmat întreaga construcție a economiei politice mondiale așezată pe adevăruri și legi considerate definitiv câștigate acestei științe și au demonstrat până la evidență netemeinicia teoriilor emise în acest do-

meniu; și a fost posibil acest lucru pentru motivul că marii economiști nu s'au putut scobori din sfera speculațiilor lor abstracte pe terenul realităților spre a descoperi adevăratele cauze ale disechilibrului economic general.

Ori este știut că la marasmul economic de azi a contribuit într'o largă măsură și un element imponderabil de care economiștii nu au ținut seama în soluțiile lor, cu toate că acest element infiltrându-se adânc în temelile organismului economic mondial, își desăvârșește în mod progresiv opefa de distrugere, de desagregare a acestui organism.

Este sentimentul de neîncredere în capacitatea celor care conduc destinele omenirii și de nesigurantă a zilei de mâine, sentiment care ne-a cuprins întreaga ființă, toată activitatea noastră; este deprimarea morală care ne apasă sufletele ca un vâl de plumb, în sfârșit este spiritul de revanșă alimentat în mod ocult de oficialitatea popoarelor învinse și cari azi găsește un teren favorabil în suferința care s'a abătut asupra lumii.

Așa dar criza economică este dublată de o gravă criză sufletească și morală care trece pe primul plan, de oarece cât timp omenirea nu-și recapătă încrederea în sine, orice sfortare pentru remedierea crizei economice nu va reuși.

Războiul economic mondial sguduie așezămintele omenirii; perspective sumbre închid orizontul; semnele unei furtuni pustietoare se arată; toți avem intuiția dezastrului ce se apropie și suntem cuprinși de convingerea că nu mai merge, că trebuie să se întâmple ceva care să schimbe ordinea de azi pentru a fi înlocuită cu alta.

Insa pe când fiecare dintre noi, muritori de rând, avem viziunea tragiceii situațiuni în care ne sbatem, factorii răspunzători dau dovadă că nu sunt pătrunși de gravitatea momentului, nu sunt stăpâniți de simțul răspunderii față de generațiile viitoare.

Națiunile mari nu învață nimic din experiența zilei de ieri și nici nu vor să tragă consecințele necesare și conforme perspectivei care se conturează atât de tragic la orizont; conducătorii lor nu vor să înțeleagă că criza morală in mersul ei ascendent se apropie de punctul de inflamabilitate a nemulțumirilor celor mulți care odată deslănțuite, nici o putere omenească nu va putea potoli convulsiunea care se va propaga pretutindeni, căci mizeria sугrumă pe toți.

De aceea iminența primejdiei, ar trebui să ilumineze pe acei care dețin în mâini destinele omenirii, convingându-i că singurul mijloc de salvare este părăsirea politicii inspirate din egoismul inerent națiunilor mari, care le împiedică să vadă mai departe decât le îngăduie prisma intereselor lor.

Ar trebui să se pășească odată la hotărâri eroice,

la măsuri de sacrificii, căci continuând cu sistemele obișnuite ale politicii de cârpeală, a paleativelor, a soluțiilor provizorii sau improvizate, situațiunea se va agrava.

Când în desfășurarea neturburată a crizei, survine un acces subit de febră, guvernele țărilor interesate, sunt cuprinse de îngrijorare, diplomația se pune în mișcare și în emoția generală se convoacă conferința experților unde într'o atmosferă de neliniște aparentă, protocolară, dictatorii economici analizează problemele supuse examinării lor și emit soluțiuni luate cu o unanimitate entuziastă; opinia publică se agită afară nerăbdătoare, surâsul reapare pe fețele acelor care au tresărit de bucurie la fericita veste a convocării experților, căci le reînvie în suflet speranța, stinsă după fiecare conferință internațională, că cel puțin de astădată în eprubeta în care se vor ciocni ideile genilor omenirii, se va precipita soluțiunea salvatoare.

Dar, vai, închiderea conferinței va fi marcată ca și în trecut, prin anoditul comunicat că guvernele au căzut de acord, de ex. asupra... acordării unui moratoriu sau credit, țării care a dat semnalul de alarmă.

Incontestabil că pentru luarea unei asemenea hotărâri nu era necesară desfășurarea unei activități atât de întinse; un schimb de păreri între cabinetele respective era suficient pentru realizarea unei asemenea operațiuni de bancă.

Exemplul l-am avut cu Germania care în pragul unui desastru menit să grăbească procesul de disolvare a organismului economic mondial, s'a ales cu un moratoriu pe un an. Și acei care au tratat chestiunea la masa verde, de sigur că s'au felicitat că datorită ingenioasei soluțiuni, omenirea este încă în picioare. Și istoria se va repeta la viitoarea conferință care va da aceleași rezultate.

Ce tristă comedie se joacă! Pare că o forță ocultă, un geniu rău întunecă mințile acelor chemați să ne salveze pe toți; forțele creatoare sunt paralizate; spiritul de inițiativă a dispărut.

În schimb, pe când tragedia se desfășoară într'un tempo accelerat în ochi celor puși de veghe la destinele lumii, noi toți ne măcinăm puterile și ne nimicim aspirațiile într'o luptă zadarnică și distrugătoare de fiecare clipă, ceea ce grăbește finalul procesului de descompunere în care a intrat omenirea din cauza crizei.

Și e destul să ne gândim la formidabila forță a armatelor de zeci de milioane de șomeuri, organizate într'un singur sulfet și nădejde sub comanda supremă a foamei, pentru a ne da seama că eventualitatea unei revoluțiuni înecate în sânge, este foarte posibilă, în sprijinul ei existând un instrument de realizare atât de puternic.

Ce s'a făcut până azi pentru înlăturarea mării

primejdii? Nimic. Stăpâniți de o totală miopie în înțelegerea gravității situațiunii, națiunile mari s'au mulțumit, când nevoia le constrângea, să aplice un tratament local abcesului infecțios supurând când într'o parte când într'alta, fără a se fi procedat la combaterea cauzelor profunde ale acestui abces.

Capacitățile politice care au răspunderea situațiunii, sunt preocupate numai de interesele țărilor lor sau de repercusiunile crizei asupra acestor interese, fără a se acorda o atenție deosebită conjec-turii mondiale economice.

Nimeni până azi nu s'a gândit să ia inițiativa unei reuniuni a reprezentanților autorizați, profund cunoscători ai stărilor actuale și cu depline împuterniciri din partea țărilor lor, pentruca examinând situațiunea la lumina realității, să păsească la luarea unor hotărâri adequate, definitive și radicale.

Din nenorocire, există și la noi unele proeminente personalități politice care susțin că au în buzunar, soluțiunile salvatoare ale crizei.

Naivitate, amăgire, inconștientă!

Criza actuală depășește capacitatea, geniul și voința unei persoane.

Pentru remediarea crizei, este absolut necesară o conlucrare sinceră a tuturor țărilor; o colaborare strânsă și dusă până la sacrificarea intereselor materiale pe care țările mari le apără cu îndărătnicie.

La o parte cu sistemul calculelor negustorești.

Ca să trăim, trebuie să ne adaptăm împrejurărilor de azi, chiar dacă această adaptare implică pierderi sau sacrificii materiale oricât de mari; Germaniei i s'a acordat un moratoriu; azi situațiunea ei este aceeași dacă nu mai gravă.

Nu un moratoriu va tămădui răul ci revizuirea întregului așezământ economic mondial; nu acordarea unui credit va înviora viața economică ci revizuirea obligațiunilor internaționale financiare, indiferent de cauza lor, și comprimarea lor până la nivelul posibilității de plată, a fiecărei țări debitoare, lăsându-i-se puțința să trăiască, să se desvolte, iar nu să i se ia ultimul atom de oxigen; nu prin transformarea granițelor în ziduri chinezești prin aplicarea tarifelor protecționiste vom rezolva problema schimbului, ci prin găsirea unei formule practice de conciliere și conlucrare internațională.

Așa dar dacă nu se va găsi mijlocul îndepărtării adevăratelor cauze ale crizei, ci se va continua cu soluțiunile superficiale, desnodământul va întârzia dar nu se va evita și mai curând sau mai târziu, vulcanul va erupe iar efectele erupției, sunt ușor de prevăzut și în tot cazul ceea ce se poate profetiza este că prima victimă a deslănțuirii uraganului, va fi capitalismul.

De aceea capitalismul are sfânta datorie să lupte pentru înlăturarea acestei eventualități, în intere-

sul salvării lui ca și a grandioasei sale opere : **civilizația modernă.**

În acest scop, pentru păstrarea formei actuale, trebuie să ne strângem rândurile, căci oricâte lip-suri ar avea sistemul capitalist îl credem cel mai bun pentru moment ; care va fi sistemul viitor, nu știm, însă cât timp capitalismul nu s'a dovedit a fi un obstacol pentru progresul omenirii, să nu ne lăsăm amăgiți de cântecul de sirenă al reformatorilor care se agită în umbră, căci să ne ferească Dumnezeu de schimbarea actualei așezări prin violența unei revoluțiuni sociale pornite de jos.

Strigătul de alarmă al premierului italian, care nu de mult și-a exprimat adâncă sa îngrijorare pentru soarta civilizației și a culturii moderne dacă nu se va găsi formula pentru remedierea crizei, trebuie să ne pună pe gânduri, precum primirea triumfală a miniștrilor francezi în Germania trebuie să ne facă să reflectăm asupra psihozei care a pus stăpânire pe sufletul popoarelor, pentruca atitudinea provocatoare a Germaniei oficiale în chestiunea reparațiilor, să ne îngrozească pur și simplu.

De aceea așteptăm să apară omul providențial care prin autoritatea lui să stabilească desăvârșita concordie a tuturilor țărilor însuflețite de aceleași gânduri și năzuințe de mai bine pentru viitorul omenirii.

Pentru aceasta însă fiecare trebuie să deschidă larg ferestrele și să scurteze orizonturile întunecate desbrăcat de haina egoismului național, căci numai în modul acesta se vor putea lua hotărâri în perfectă cunoștiință de cauză.

Așezămintele fundamentale și ordinea de bază a omenirii, se clatină. Cei care și-au asumat răspunderea situațiunii sunt obligați să reacționeze cât mai este vreme.

Generația de azi a trecut cu succes examenul de foc și sânge din 1914 ; ar fi trist ca în loc să bine-merităm dela urmașii noștri, să ne atragem blestemele lor iar istoria să ne dea un certificat de lașitate, când stă în puterile și priceperea noastră, să ne salvăm.

* * *

În ce ne privește pe noi, trebuie să recunoaștem că criza ne-a găsit complect nepregătiți de a o înfrunța atât din punct de vedere politic, dar mai ales din punct de vedere moral și al lipsei unor economiști adânc cunoscători ai stărilor dela noi.

Faptul că criza economică are un caracter mondial și deci remedierea nu stă numai în voința unei țări, impunea cu atât mai mult o desăvârșită rezervă și prudență aceluia care ne-au condus după război, în legile lor de natură economică trebuind a se limita la armonizarea pe cât posibil a intereselor în conflict a diferitelor clase sociale sau categorii de cetățeni, iar nu să inoveze sau să experimen-

teze sisteme noi economice; ori, dela război, preținși economiști ajunși dictatorii țării, și-au impus prin legi punctul lor de vedere în rezolvarea gravelor probleme economice, fără a se fi gândit că fiind vorba de o criză cu un profund caracter internațional, oricât de potrivite ar fi fost legile economice adoptate, organismul nostru economic întemeiat pe alte baze nu ar fi rezistat asaltului crizei generale.

Când însă sistemele noi experimentate nu au fost impuse de o pricepere adâncă a stărilor dela noi ci de ambiția pe care o are oricare parvenit politic de a-și lega numele de o reformă oarecare, experiența făcută pe pielea răbdătorului nostru popor, este de neiertat.

Dar nepregătirea în politică are o scuză căci în nici un caz nu este vinovat acela pus într'o situațiune de răspundere pe care nu o merită.

Mai regretabilă este criza morală a guvernanților noștri, cari fără a fi pătrunși de rolul lor dar mai ales de obligațiunea pe care o au de a fi observatori obiectivi ai stărilor economice dela noi și a legifera în consecință și în conformitate cu interesele generale, cele mai importante legi menite să reglementeze interesele contrarii sau să prevină conflicte de interes între factorii de producțiune și consumațiune, sunt inspirate de interese particulare sau politicianiste ceea ce denotă o totală lipsă de înțelegere a gravității situațiunii actuale.

Nu e nevoie să exemplificăm această afirmație, căci toți cunosc motivele adevărate care au impus multe din legile cele mai importante din ultimul timp, legi care au creat o situațiune de fapt și de drept neimpusă de împrejurările generale ci numai de cazuri speciale.

Și ca o dovadă a scăderii nivelului moral al claselor noastre conducătoare, ne-o servesc nenumăratele cazuri în care acei care făuresc legile, sunt personal interesați în cauză, ceea ce contribuie și mai mult la caracterul personal al legilor noastre.

Un sentiment de elementară pudoare politică ar trebui să impună aceluia care au interes direct sau indirect de apărut, să nu apară în mod ostentativ la întocmirea unei legi, lăsând pe alții să lucreze, chiar după indicațiile lor, căci în felul acesta, se salvează aparențele.

Cel puțin din acest punct de vedere, legea conversiunii, a consfințit pe față sistemul că legile trebuiesc confecționate de mandatarii națiunii care au interes personal ca o asemenea lege să ia ființă.

Facem o ultimă observațiune cu privire la criza prin care trec principiile de drept la adăpostul căroră există ordinea legală instituită în omenire.

Oamenii noștri politici, fără a avea vederile largi și puterea de pătrundere a viitorului, ceea ce constituie apanagiul adevăraților oameni politici, legiferează pentru moment, fără a se preocupa de

efectele legii în viitor; în dorința de a îndrepta momentan o stare de lucruri, nu ezită să ia măsurile dictate de situație chiar cu sacrificiul ideii de dreptate așa cum o concepem noi prin principiile de drept care ne călăuzesc și chiar cu răsturnarea acestor principii și a tuturilor valorilor impuse de etica juridică. Cel puțin dacă prin asemenea legi, s'ar remedia cu adevărat situațiunile vizate, sistemul ar fi admisibil până la un punct; când însă prin asemenea expediente grave în fond, se inaugurează politica antereului lui Arvinte, sistemul devine condamnat, căci prin violarea continuă a principiilor de drept pe cale de legi, slăbim însuși respectul legilor care se modifică dela o zi la alta, distrugem ideea de autoritate când individul vede că arta de a governa se reduce la cinismul de a pune în practică toate fanteziile și capriciile ce pot trece prin creierul neisprăvit al politicianului nostru improvizat pe arena politică, și când autoritatea își permite orice.

Conversiunea, o creațiune de ultimă oră a imaginației oamenilor politici, atacă dreptul de proprietate într'unul din aspectele lui importante, lăsându-ne să întrevădem pentru viitor posibilitatea restrângerii dreptului de proprietate până la negarea lui completă.

Și dacă avem în vedere faptul că rezultatele conversiunii după calculele cele mai optimiste sunt de parte de a consolida situațiunea agricultorilor, din cauza distrugerii creditului fără care agricultorul nu poate trăi, ne întrebăm ce punem în locul principiilor de drept pe care o lege atât de importantă le violează în folosul unei categorii de cetățeni și care va fi persoana care va fi în stare să restabilească ordinea juridică grav sdruncinată, să restaureze respectul dreptului altuia și să redea ideii de obligațiune adevărata valoare morală, grav atinsă prin criza de drept provocată prin legi nehibzuite, neserioase?

Iată pentru ce față de gravitatea crizei economice mondiale ale cărei repercursiuni le simțim tot mai mult, ne găsim cu totul nepregătiți din toate punctele de vedere, ceea ce ne silește să comitem greșeli cu efecte ireparabile în încercările noastre de a domoli sau îngrădi criza din țara noastră.

E. CRISTOFORIANU

Avocat

CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Audiența de la 30 Mai 1930

Președinția D-lui G. L. DUMITRIU, Consilier

Vasile Dumitrof cu Zineti R. Rifat și Eminé N. Hassan

Decizia Civilă No. 88

Vânzare. Dobrogea, acțiune în revendicare. Apel. Incident de ridicat de apelant că acțiunea este neregulată introdusă. Respingere. Act de vânzare sub semnătură privată. Întărirea lui ca „act de etate”, conform legi

notariale. Dacă mai este nevoie de a fi transcris, conf. legii din 1910 pentru a fi opozabil *erga omnes*. Legea notarială bulgară din 1885 art. 331; legile bulgare din 1898 și 1910.

1. *Deși un moștenitor în indiviziune nu poate singur revendeca un bun determinat din succesiune, însă intervenind un act de partaj voluntar între toți moștenitorii, prin care se recunoaște dreptul exclusiv și absolut a intimatelor asupra imobilului revendecat, acțiunea în revendecare introdusă de intimat este regulată.*

2. *Vânzările făcute prin acte sub semnătură privată, conform art. 110 legea notarială bulgară, dacă cumpărătorul obține acte „de cetate” aveau putere erga omnes.*

Atât legea bulgară din 8 Dec. 1892, cât și cea din 1910 art. 120 și 123 au întărit valabilitatea acestor acte de vânzare.

Prin urmare, în speță, actul de vânzare a def. pe care l'a moștenit intimatele, fiind făcut cu respectarea acestor dispozițiuni este perfect valabil și este opozabil chiar apelantului.

Curtea,

Văzând apelul introdus în termen de Vasile Dumitrof, domiciliat în comuna Armutli județul Caliacra, prin petițiunea înregistrată la No. 5925 din 929, contra sentinței civile No. 48 din 26 Ianuarie 1926 a Tribunalului Caliacra, prin care s'a admis acțiunea intentată de către Zineti Ramis Rifat din Silistra și Eminé Niazi Hasan din Bazargic, cu autorizația soților, și a fost obligat Vasile Dumitrof să lase în deplină proprietate și posesiune a reclamanților, imobilul din Bazargic, Strada Viitorului No. 75, compus dintr-un han, o prăvălie de cafeana la stradă, un corp de case în curte și curte, de circa 340 m. p. și, să le plătească reclamanților 2000 lei cheltueli de judecată.

Văzând actele aflate la dosar, probele invocate de părți, cum și susținerile lor în instanță.

Văzând din toate acestea se constată în fapt că Ahmet Iacob, acum decedat tatăl intimatelor Zineti Romis Rifat și Eminé Niazi Hasan, a cumpărat dela Hagi Halil Mustafa în anul 1908, pe timpul dominațiunii bulgare, imobilul revendecat prin acțiunea de față, din Bazargic, Strada Viitorului No. 75, prin actele din 26 Noembrie și 6 Decembrie 1908.

Cumpărătorul, a stăpânit imobilul cumpărat până la înțetarea sa din viață, când a rămas în stăpânirea intimatelor, fiicele defunctului Ahmet Iacob, până în anul 1916, când acestea refugiindu-se din cauza războiului, imobilul a fost uzurpat în acel an, 1916, de către Mustafa Hagi Halil, fiul lui Hagi Halil Mustafa, care l'a posedat până în 1925, când l'a vândut apelantului Vasile Dumitrof, care îl deține până în prezent.

Intimatele văzându-se deposedate de imobilul lor, au introdus acțiunea de față, în revandicarea acestui imobil, prin petițiunea înregistrată la No. 6571 din 8 Martie 1926, înaintea Tribunalului Caliacra, în contra lui Vasile Dumitrof, actualul deținător al imobilului revandecat, cerând ca să fie obligat a le lăsa deplina proprietate și posesiune a acestui imobil, cu vecinătățile anume arătate prin petițiunea introductivă de instanță, iar tribunalul Caliacra, prin sentința No. 48 din 28 Ianuarie 1926, a admis acțiunea în totul, obligând pe părți și la 2000 lei cheltueli de judecată.

Contra acestei sentințe Vasile Dumitrof a declarat apel, care a fost respins prin deciziunea No. 152 din 23 Iunie 1927.

Vasile Dumitrof a declarat recurs în contra acestei deciziuni, recurs care a fost admis prin decizia No. 775 din 9 Aprilie 1929 a Inaltei Curți de Casație s. I și pricina trimisă din nou la această Curte pentru judecare, pe motiv că

această Curte de Apel (Constanța) a respins cererea lui V. Dumitrof de a face dovada cu interogatorul intimatelor, că pe urma defunctului Ahmed Iacob, a rămas ca moștenitoare și soția lui, care se află în indiviziune cu intimatele asupra averii în litigiu și că nefigurând și soția lui în acțiunea în revandicare de față, alături de intimate, această acțiune a fost neregulat introdusă, unii din moștenitori neavând drept a revandica întreaga avere indiviză, ci numai dreptul de a li se recunoaște și determină față de oricine deține bunul succesoral, cota parte succesorală ce i se cuvine asupra bunului.

Văzând că în urma casării deciziei cu No. 152 din 927, dosarul a fost restituit acestei Curți de Constanța și apelul a fost pus din nou în curs de judecată.

Având în vedere că tribunalul Caliacra, prin sentința apelată, a stabilit prin acte și martori, filiațiunea intimatelor ca fiice ale defunctului lor părinte, Ahmed Iacob, cum și identitatea imobilului revandicat și dreptul de proprietate a lui Ahmed Iacob asupra acestui imobil dobândit conform legiilor bulgare, prin cumpărare dela Hagi Halil Mustafa, în baza actului de vânzare autentificat de Judecătoria Ocolului Dobrici la 26 Noembrie 1908, întărit prin actul notarial sub No. 6 din 5 Decembrie 1908, opozabil „erga omnes” față cu dispozițiunile legilor în vigoare în Bulgaria la acea dată și că, prin urmare, intimatele — în calitate de fiice ale defunctului Ahmed Iacob — au dobândit prin succesiune proprietatea acestui imobil, iar vânzarea aceluiași imobil făcută de fiul vânzătorului, Hagi Halil Mustafa către apelantul Vasile Dumitrof este fără efect, de oarece acest imobil nu era în patrimoniul lui Hagi Halil Mustafa, în momentul efectuării actului de vânzare, ci în acel al intimatelor, prin succesiune dela tatăl lor, Ahmed Iacob.

Văzând că apelantul a invocat în primul loc, în sprijinul apelului său, faptul că pe urma defunctului Ahmed Iacob, a mai rămas ca succesori și Atie Ahmed Iacob, soția legitimă a defunctului Ahmed Iacob și că prin urmare acțiunea în revandicare a intimatelor este neregulată, de oarece ele singure nu au acțiune în revandicare a imobilului în litigiu, urmând ca mai întâi să se determine drepturile tuturor moștenitorilor, în averea defunctului Ahmed Iacob prin acțiunea de împărțeală; că în al doilea loc, susține că actele din 26 Noembrie 1908 și 5 Decembrie 1908 arătate mai sus, nu sunt acte valabile translativ de proprietate conform legii bulgare despre obligațiuni și contracte din 5 Decembrie 1892, deoarece actul din 26 Decembrie 1908, din dosarul notarial 855 din 908, nu este confecționat în formă notarială, conform acestei legi, având numai semnăturile legalizate, astfel că trebuie considerat ca un act sub semnătură privată iar actul de proprietate No. 6 din 5 Decembrie 1908, care a fost eliberat după cererea numai a uneia din părți și ulterior de judecător, nu are valoarea unui titlu de proprietate „creposten act”, pentru el nu se poate libera decât pe temeiul unui act notarial, sau pe bază de cercetări cu martori ascultați sub prestare de jurământ, de judecător, ceea ce se pretinde că nu s'a făcut și nici nu este transcris și că, pe lângă aceasta, acest titlu este nul, nefiind semnat de judecător.

Văzând că în ce privește primul motiv de apel, prin care apelantul susține că acțiunea în revandicare este neregulată, deoarece mai este un moștenitor cu vocațiune la succesiunea defunctului Ahmed Iacob și anume Atie, soția acestuia ceea ce apelantul a cerut să dovedească cu interogatoriul intimatelor, Curtea l-a înlăturat prin jurnalul No. 2554 din 25 Octombrie 1929, pe motiv că din actul intitulat act de tranzacție autentificat de notarul de pe lângă tribunalul Silistra la No. 1198 din 19 Aprilie 1912, rezultă că pretinsa moștenitoare, Atie, fosta soție a defunctului Ahmed Iacob, autorul intimatelor, a primit dela intimate toate drepturile ce i se cuveneau, în averea defunctului ei soț Ahmed Iacob

și că prin urmare Atie primindu-și dela intimate toate drepturile sale în succesiunea defunctului ei soț Ahmed Iacob, intimatele au rămas singure succesoare asupra imobilului ce se revandică și deci au un drept exclusiv de proprietate asupra acestui imobil, cu excluderea mamei lor și prin urmare au singure acțiune în revandicare a acestui imobil.

Văzând că apelantul susține că acest act de tranzacție este nul și inexistent, deoarece nu este un act notarial „act de cetate” „creposten act”, cum cere art. 219 legea obligațiilor și contractelor pentru actele translativ de proprietate, iar dacă ar fi considerat ca un act de renunțare la succesiune, el trebuia făcut, pentru a fi valabil, la tribunal, conform art. 199 din legea bulgară pentru succesiuni și să fie înscris în registrul special de renunțări, fiind de asemenea nul și ca act de vânzare de imobile, deoarece nu se arată ce se vinde; că, mai susțin apelantul, acest act ar fi valabil numai pentru moștenirea mobilă și nu este un act de partaj, deoarece nu este făcut de toți moștenitorii și pentru toată averea succesorală.

Considerând că din examinarea actului intitulat „de tranzacție” autentificat de notarul de pe lângă tribunalul Silistra la No. 1198 din 19 Aprilie 1912, se constată că Atie, mama intimatelor, recunoaște față cu fiicele sale, intimatele de astăzi, că este pe deplin satisfăcută de partea de moștenire ce i se cuvine din bunurile imobiliare și mobiliare și că a primit dota sa și toate datoriile ce avea de încasat defunctul său soț Ahmed Iacob și că fiicele sale rămân depline proprietare și posesoare necontestate pe bunurile imobiliare și mobiliare ale def. Ahmed Iacob; că acest act conținând declarațiunea soției defunctului Iacob că și-a primit dota și anume creanțe din succesiune, drept partea sa în succesiune, cum și recunoașterea porțiunilor anume determinate a fiicelor sale în succesiunea tatălui lor, constată prin aceasta recunoașterea unui partaj voluntar, permis de legea bulgară despre succesiuni, prin art. 239 și prin urmare perfect valabil, fiind încheiat între aceste trei succesoare ale defunctului Ahmed Iacob; că partajul neavând de efect transmiterea proprietății bunurilor împărțite, care se transmit prin succesiune, ci numai acela de a determina bunurile asupra cărora fiecare din moștenitori se consideră proprietar exclusiv și absolut din momentul deschiderii succesiunii urmează că actul care constată partajul nu poate fi supus formalităților prevăzute de art. 219 legea bulgară asupra obligațiilor și contractelor, pentru contractele de transmitere a dreptului de proprietate, cum pretinde apelantul și nici formalități cerute de art. 119 legea pentru succesiuni pentru declarațiunile de renunțare la succesiune, deoarece existența unui partaj voluntar exclude ideea unei renunțări la succesiune; că tot așa trebuie înlăturate și obiecțiunile că acest act nu cuprinde prețul, nefiind un act de vânzare și aceea că nu ar cuprinde întreaga avere succesorală sau că ar mai fi și alți moștenitori în afară de Atie, soția și cele două fiice ale defunctului Ahmed Iacob, întrucât în speță actul de tranacție nu cuprinde o vânzare și nici nu se dovedește că în afară de Atie, soția și intimatele, fiice ale defunctului Ahmed Iacob, ar mai fi și alți moștenitori.

Considerând că în orice caz, apelantul nu dovedește că conform legilor și uzurilor musulmane, soția are drept și asupra averii imobiliare a soțului predecedat, atunci când vine în concurență cu copiii, ca în speță.

Văzând că astfel fiind, deși este exact în drept că un moștenitor aflat în indiviziune nu poate singur revandica un bun determinat din succesiune, neavând până la esirea din indiviziune, un drept exclusiv și absolut asupra bunului determinat din succesiune, singurul drept ce are până la partaj fiind acela de a i se recunoaște și determină față cu oricine deține bunul succesoral care este parte succesorală, însă întrucât în speță se dovedește că a existat un partaj voluntar între toți moștenitorii defunctului Ahmed Ia-

cub, prin care recunoaște dreptul exclusiv și absolut intimatelor asupra imobilului ce revandică, rezultă că acestea au acțiune în revandicare pentru acest imobil și prin urmare primul motiv de apel trebuie să fie respins ca nefondat.

Asupra celui de al doilea motiv de apel, privitor la nevalabilitatea actelor de proprietate prezentat de intimat în dovedirea dreptului de proprietate a imobilului revandicat.

Având în vedere că în dreptul bulgar, dobândirea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobiliare prin contracte, se stabilește numai prin dovezi scrise.

Că încă din timpul dominațiunii otomane, la vânzările de bunuri „mülk” se liberau zapisuri (chitanțe) zise „Senedi-hacâm” (legea 28 Regeb 1921), iar la vânzările de pământuri — mirie — se liberă un „tapii” (legea din 9 Gemadiul Achir 1275).

După eliberare, conform cu regulile provizorii judecătorești din 24 August 1878, vânzările și în genere înstrăinările bunurilor imobiliare, trebuia să se facă, sub pedeapsa nevalabilității, cu „act notarial”, legea notarilor din 1885 prin art. 51, a dat actelor autentice denumirea de „acte de cetate” („crepostem ac”).

Totuși în practica zilnică se obișnuiau, chiar după eliberare, ca vânzările bunurilor imobiliare să se facă cu acte sub semnătură privată zise de obicei „acte familiare”.

Legiuitorul bulgar ținând seamă de practica obișnuită, a fost nevoit printr'un șir de legi să recunoască valabilitatea retroactivă și efectul translativ al tuturor vânzărilor de bunuri imobiliare făcute după eliberare, cu acte sub semnătură privată sau „acte familiare”, cu condiția că pentru aceste bunuri să nu fi fost liberate „acte de cetate”.

După acele legi, tribunalele întăreau actele de vânzare sub semnătură privată, dând hotărârile de transmiterea dreptului de proprietate, pe baza căror hotărâri cumpărătorul își procură „acte de cetate” dela notar, conform art. 110 din legea notarilor.

Actele de cetate, în modul acesta dobândite, aveau aceeași valoare doveditoare cu cele liberate de notar în vânzări-cumpărări de bună voie, conform art. 51 legea notarilor.

Hotărârile judecătorești, până când erau transformate în „acte de cetate” nu puteau fi opuse celor de-al treilea cari aveau acte de cetate dela același vânzător și că odată liberat actul de cetate pe baza unei asemenea hotărâri, conform art. 110 legea notarilor, el avea deplină putere doveditoare „erga omnes”.

Că, mai în urmă, legea obligațiunilor și contractelor din 3 Decembrie 1892, a întărit ca principiu, că vânzările imobiliare trebuie să se facă sub pedeapsa nevalidității, cu act scris, care putea fi notarial sau privat, cu distincțiunea că dreptul de proprietate sprijinit pe un act privat, nu putea fi opus celor de al treilea, care-l dobândeau fie și mai târziu, prin act notarial și dacă unul și același imobil era vândut la diferiți cumpărători, proprietatea aparține aceluia care o dobândește cu act notarial.

Că, prin urmare, din cele expuse mai sus, rezultă că încă dela eliberarea Bulgariei și sub regimul legii obligațiunilor și contractelor din 1892, vânzările imobiliare se puteau face valabil și prin acte particulare și prin acte notariale; cele dintâi transmiteau dreptul de proprietate numai cumpărătorului, cele notariale sau actele de cetate transmiteau dreptul de proprietate erga omnes îndeplinind rolul și efectul transcripției din legislația noastră.

Dela 1 Septembrie 1910, data punerii în aplicare a legii asupra privilegiilor și ipotecilor, care prin art. 120 și 57 a introdus în Bulgaria sistemul transcripției, vânzările imobiliare nu se mai pot face decât prin acte notariale, iar vânzările făcute după această dată prin act sub semnătură privată, nu mai transmit dreptul de proprietate asupra cumpă-

rătorului, ci creiază numai o relațiune de drept obligatorie.

Considerând că deși noua lege din 1 Septembrie 1910, „despre privilegiu și ipotecă” a pus prin art. 123 obligațiunea ca toate vânzările anterioare punerii în aplicație a celei legi, chiar dacă sunt făcute pe cale privată, dar cu dată certă, să fie supuse transcripției, această dispozițiune însă nu putea să privească decât vânzările făcute prin acte familiare, acte sub semnătură privată, nu însă și actele de cetate, care fiind trecute într'un registru public, această formalitate nu era echivalentă cu transcripția, întrucât oricine avea posibilitatea să se convingă prin cercetarea acelor registre, de existența vânzării.

Considerând că aceasta rezultă evident și din dispozițiunile art. 123 ult. al. din legea pentru privilegiu și ipotecă bulgară din 1910, care dispune categoric că acele acte care au fost transcrise se vor prescrie din oficiu în registrele de transcriere în ordinea în care au fost transcrise; ori actele despre care vorbește aceste aliniat sunt tocmai actele notariale de cetate „crepostem act”, care erau trecute anterior datei de 31 August 1910 în registrul public, care echivală cu transcripția, fiind opozabile erga omnes; că aceste acte fiind opozabile terților, legea din 1910 August 31, nu putea să răpească părților dreptul câștigat al opozabilității acestor acte celor de al treilea, decât printr'o dispozițiune formală, care nu există în legea din 1910, care înființează registrele de transcripție specială.

Că aceasta fiind starea legislației bulgare în privința vânzărilor, rămâne să examinăm valabilitatea actului de vânzare prezentat de intimat, anexat la dosar și pe care își sprijină dreptul lor de proprietate față de apelant.

Având în vedere că actul de vânzare prezentat de intimat este confecționat la 26 Noembrie 1908, sub imperiul legii obligațiunilor și contractelor din 1892 și este un act notarial.

Că în adevăr, prin acel act, se certifică de judecătorul de ocol respectiv, semnăturile părților se atestă și identitatea lor și pe lângă aceasta judecătorul de ocol mai constată conform art. 54 legea notarilor și efectuarea reală a actului de vânzare, prin luarea consimțământului părților, prin constatarea că imobilul vândut este liber de orice sarcină și stabilește în același timp și dreptul de proprietate al vânzătorului prin martori, personal cunoscuți, conform legilor bulgare, cari s'au prezentat și au semnat actul odată cu părțile.

Că deși acel act avea deplină putere prin el însuși, totuși părțile s'au prezentat din nou în fața judecătorului și l-au întărit, prin „actul de cetate” (crepostem act) sub No. 6 din 5 Decembrie 1908, care fiind încheiat cu toate formele legilor bulgare din acest timp, a dobândit autoritatea unei transcripțiuni fiind opozabil celor de al treilea.

Că, în asemenea condițiuni, cumpărătorul Ahmed Iacob și moștenitorii săi, pot opune acest act de vânzare față cu terții, deci și față cu apelantul Vasile Dumitrof, care a cumpărat abia în 1925, chiar dacă acest act nu va fi fost prescris din oficiu în registrul de transcripțiuni, în urma promulgării legii pentru privilegiu și ipotecă din 1910, August 31, deoarece această operațiune trebuind să se facă din oficiu, partea nu poate fi considerată în culpă și să sufere consecințe care să-i atingă drepturile câștigate, fără ca aceasta să fie expres prevăzut prin lege, după cum s'a arătat mai sus.

Având în vedere că apelantul Vasile Dumitrof a mai obiectat că actul de cetate (întărire) obținut de Ahmed Iacob sub No. 6 din 5 Decembrie 1908, trebuie considerat nul deoarece pe lângă că s'a cerut liberarea acestui titlu de proprietate numai de cumpărătorul imobilului Ahmed Iacob, ceea ce este neregulat, dar titlul de proprietate nu poartă semnătura originală a judecătorului I. Ialâmf, ci a fost semnat de altă persoană și în acest scop, a cerut a se face verificare de scripte în comparație cu lu-

crările din dosarul No. 855 din 908 al autentificării actului și cu alte vre-o 20 acte cu semnături necontestate, emanând dela acelaș judecător, pe care le-a prezentat în instanță.

Văzând însă că din cuprinsul actului din 5 Decembrie 1908, din dosarul No. 855 din 908, anexat la dosar, rezultă că vânzătorul Hagi Hasan Mustafa a fost deasemenea prezent la confecționarea actului și că nefiind știutor de carte a fost semnat de către M. Toșef.

Că de altfel, în ipoteza că vânzătorul ar fi lipsit, încă actul este valabil, deoarece acest act fiind eliberat pe temeiul actului notarial autentificat anterior la 26 Noembrie 1908, cererea de a eliberă putea să fie făcută și numai de cumpărător, după cum a decis și Casația bulgară, prin deciziunile No. 235 și 252 din 927 s. I.

Că în ce privește semnătura judecătorului I. Ialâmof de pe actul de cetate (crepostem act), Curtea verificând semnătura acestuia în comparație cu semnăturile lui necontestate din actul notarial aflat în dosarul No. 855 din 908 al. I. Judecător de pace Dobrici în comparație și cu celelalte semnături din registrul original de titluri de proprietate în care se găsește și actul în discuție și din actele prezenate de apelant, constată că prezintă aceleași particularități și corespunde în totul cu semnăturile necontestate ale numitului judecător și că, prin urmare, semnătura este proprie a judecătorului Ialâmof; iar faptul că actul este trecut în registrul cu data de 5 Decembrie 1908, deși anterior lui este trecut un act cu data de 10 Ianuarie 1909, se explică prin aceea că s'a dat actului data când s'a făcut cererea de a se eliberă actul și desigur nu s'a putut eliberă în aceeași zi, ci mai târziu, menționându-se totuși data când cumpărătorul a făcut cererea de eliberare și a achitat taxele convenite.

În ce privește obiecțiunea că intimatele erau datoare să prezinte originalul titlului de proprietate, care s'a liberat autorului lor, în registru fiind numai partea rămasă la cotor.

Având în vedere că din examinarea registrului din care s'a liberat titlul în care se mai găsesse titluri complectate și semnate de părți dar neeliberate, rezultă că aceste titluri se forma în două exemplare originale, cu exact aceleași mențiuni și semnături, din care unul se detasă și eliberă părții, iar altul rămâne la cotor.

Că, din moment ce în instanță s'a prezentat însuși registrul în care se găsește titlul intimatelor, pe care Curtea a avut posibilitatea să-l examineze, prezentarea din partea lor a celui alt original al titlului care s'a eliberat părții, nu se găsește necesară.

Că în asemenea condițiuni, se constată că dreptul de proprietate asupra imobilului din litigiu, este valabil transmis de către vânzătorul Hagi Halil (Hasan) Mustafa în persoana lui Ahmed Iacob, autorul intimatelor și opozabilă tuturor prin actul notarial din 26 Noembrie 1908 și actul de cetate (întărire) No. 6 din 5 Decembrie 1908, prin urmare și apelantului Vasile Dumitrof.

Că vânzarea ce în urmă a făcut Mustafa Hagi Halil, fiul vânzătorului, din actul intimatelor către apelantul Vasile Dumitrof, prin actul autentificat de tribunalul Caliacra sub No. 383 din 23 Mai 1925 și transcris sub No. 245 din 925, este lipsit de orice valoare juridică față de intimat, fiind posterioră aceleia făcută de autorul lui Mustafa Hagi Halil și prin urmare acesta nu a moștenit acest imobil, fiind înstrăinat de autorul său și deci neputând transmite proprietatea imobilului pe care nu o dobândește.

Că, pe baza acestor considerațiuni, apelul făcut de Vasile Dumitrof contra sentinței civile No. 48 din 927 a tribunalului Caliacra, este nefondat, urmând a fi repins ca atare.

Văzând și cererea intimatelor de a li se acorda cheltueli de judecată, apreciind pe temeiul art. 50 legea accelerării judecăților, le fixează la suma de 3000 (trei mii) lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Gh. L. Dumitriu, Curtea respinge ca nefondat apelul făcut de Vasile Dumitrof, etc.

(ss) Gh. L. Dimitriu, C. Nacian, R. C. Benișache.

Grefier (ss) C. Cazacu.

TRIBUNALUL MEHEDINȚI S. I-a

Audiența dela 15 Decembrie 1931

Președenția D-l ILIE ȘTEFĂNESCU, Judecător

Proces Verbal No. 14465

Adjudecare. Imobil urmărit. Prețul realizat este superior celui fixat prin licitație. Opunerea debitorului că nu corespunde prețului real. Are Trib. dreptul de apreciere? Interpretarea art. 7 al. 1 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la execuțiunea silită din 1930.

Deși, la primul termen de vânzare a rezultat un preț mai mare decât cel fixat prin licitație, dacă acest preț nu corespunde celui real, instanța de urmărire își păstrează dreptul suveran de apreciere—și nu este ținută să adjucece imobilul, potrivit art. 7 al. 1 din legea pentru modificarea unor dispozițiuni din execuțiunea silită, fiindcă încheierea instanței n'are caracterul de autoritate de lucru judecat, și poate să revină, când debitorul se opune la adjudecare pe motive temeinice, chiar când își exercită acest drept în ziua adjudecării.

Tribunalul,

Având în vedere susținerile părților și actele aflate la dosar.

Având în vedere că din toate acestea se constată în fapt următoarele: creditoarea urmăritoare Laura Căpitan Gh. Roată, fostă Laura R. Moiescu, cu autorizația soțului său, pe baza actului de ipotecă înscris la acest tribunal no. 254, din 1927, depus spre executare, a cerut pentru despăgubirea sa de suma de lei 50.000 capital, procente și onorariu de avocat, ce are a primi de la debitorul său Ion D. M. Trăilă, să se scoată în vânzare averea acestuia prevăzută în sus zisul act de ipotecă, emițându-se comandament, luându-se descripția imobilului urmărit, apoi s'a fixat termenul de vânzare pentru termenul de 8 Decembrie 1931, emițându-se pentru această dată afișele și publicațiunile legale; când la licitația ținută a eșit prețul de lei 35.000 oferit de creditoarea urmăritoare.

Având în vedere că față de prețul ieșit astăzi la vânzare de 35.000 lei, creditoarea urmăritoare cere adjudecarea imobilului provizoriu asupra sa pe motivul că prețul fixat dela care trebuia să se înceapă licitația a fost de 50.000 lei, ori cum la licitație a eșit 35.000 lei, adică mai mult de cât s'a fixat în cererea de vânzare, față de dispozițiunile art. 7 din legea pentru modificările unor dispozițiuni privitoare la execuțiunea silită din 1930, tribunalul este obligat să adjucece el, neputând amâna adjudecarea decât în caz că n'ar fi rezultat un preț mai mare decât cel fixat dela care urma să înceapă licitația deoarece art. 544 pr. civ. este abrogat de art. 7 din sus citata lege.

Având în vedere că debitorul urmărit se opune la adjudecarea provizorie, susținând că prețul eșit deși a depășit suma fixată dela care să înceapă licitația, totuși el nu este cel real, pentru că nu s'a făcut nici o expertiză în cauză, iar Tribunalul nu este obligat să adjucece dacă se convinge că prețul nu corespunde realității, referindu-se pentru aprecierea tribunalului la procesul verbal de situație al imobilului.

Considerând că în drept, chestiunea ce se pune și urmează a fi rezolvată este dacă după art. 7 legea pentru modificarea unor dispozițiuni referitoare la execuția silită din 1930, Tribunalul este obligat să adjucece provizoriu imobilul în caz că la licitație a ieșit un preț mai mare decât cel fixat pentru începerea strigărilor.

Având în vedere că din cauza crizei cu tendință ascendentă, caer face pe debitori să nu mai poată onora la scadență, plățile pecuniare, legiuitorul în anul 1930 a făcut legea pentru modificarea unor dispozițiuni referitoare la execuțiunea silită, din acel an pentru a garanta și mai mult pe debitori decât erau garantați de legea în vigoare, că în aceste condițiuni excepțional de grele pe care le trăim, nu li se va vinde averea pe un preț necuvenit.

Că, din examinarea acestei legi, a expunerii de motive și a debaterilor parlamentare ce au avut loc cu ocazia votării sale, reiese că scopul legii este: 1) să pună la îndemâna debitorului urmărit posibilitatea de a fixa și dovedi instanțelor care urmăresc în mod silit averea lui, valoarea averii urmărită, punându-i pentru aceasta la dispoziție procedura indicată de art. 2 din lege, care constă în facultatea pentru debitor, dacă este nemulțumit de valoarea fixată de creditor, să ceară un termen de opt zile dela primirea comandamentului sau încheierii care ordonă executarea, prețuirea bunurilor prin unul sau mai mulți experți; 2) de a se fixa un preț minimum dela care să înceapă licitația sub care instanțele, prin derogare dela dispozițiunile art. 544 al. III pr. civ., nu pot adjucece imobilul (art. 6, și 7 din lege) la primul termen de vânzare.

Considerând că pentru atingerea acestui scop indiferent dacă debitorul urmărit a uzat sau nu de facultatea ce-i conferă art. 2 instanța de urmărire fixează printr-o încheiere suma dela care urmează să înceapă strigările pentru fiecare imobil în parte redusă cu 25 la sută, încheiere ce nu este susceptibilă de apel și care n'are autoritate de lucru judecat, deoarece cu această ocazie nu s'a judecat nici un litigiu contradictoriu, ci s'a întocmit numai o simplă formalitate de fixarea valorii unor bunuri, după piesele aflate în dosar și explicațiile părților dacă au avut loc, iar suma fixată n'are altă rațiune, de a fi decât a indica prețul dela care trebuie să înceapă prima licitație pentru fiecare imobil în parte și sub care nu se pot adjuceca.

Că deși la primul termen fixat pentru ținerea vânzării ar ieși un preț mai mare decât cel fixat dela care să înceapă licitație, totuși dacă acest preț nu corespunde realizăței, instanța de urmărire nu este ținută să adjucece, dânsa păstrându-și tot dreptul suveran de apreciere putând însă ca la al doilea termen de vânzare prin aplicațiunea art. 7 al. II din sus citata lege și 544 al. III pr. civ. să adjucece la cererea creditorului urmăritor asupra acestuia imobilul sau să amână licitația pentru un alt termen dacă socotește că prețul este prea mic.

Că, deci, art. 7 al. I n'a abrogat art. 544 al. III din pr. civilă, ci numai a derogat dela dânsul în cazul primului termen al vânzării, lăsându-i toată sfera de aplicații în restul cazurilor (vezi în acest sens și circulara Ministerului Justiției no. 66920 din 4 August 1930).

Considerând că, cu toate că din argumentul tras per a contrario din art. 7 al. I s'ar părea că instanțele judecătorești sunt ținute să amâne vânzarea numai în cazul când nu s'a oferit un preț mai mare decât cel fixat, iar în cazul când a ieșit acest preț ele ar fi ținute să adjucece neapărat, această soluție fiind contrarie spiritului, scopului și intențiunei legiuitorului cată a fi înlăturată.

Că într'adevăr intențiunea legiuitorului a fost ca să păstreze dreptul de apreciere al instanțelor de urmărire și în ipoteza când la primul termen al vânzării a reeșit un

preț mai mare decât cel fixat de instanță sau superior celui fixat de creditorul urmăritor neredus, reise din următorul răspuns pe care l'a dat în Cameră cu ocazia votării art. 7 M. Justiției deputatului I. Vasilescu-Notara, că „Tribunalul nu are dreptul să adjucece dacă nu s'a oferit un preț superior celui de 75 la sută, dar are tot dreptul de apreciere, când s'ar obține un preț superior (vezi Mon. Oficial no. 94 din 12 Noembrie 1930 pagina 5144. debaterile adunării deputaților).

Considerând în speță că imobilul scos în vânzare, fiind situat în T.-Severin str. Tabaci no. 45 cu două fațade în colțul stradelor Tabaci și compus din un plaț cu una casă cu două camere de zid masiv ce servește de atelier de lemănărie pe colț și una casă de locuit de zid cu două camere, acoperit cu țiglă și o latrână etc., fapt ce reiese din procesul verbal de situație al imobilului, valorează cu mult mai mult decât 35.000 lei, cât a ieșit astăzi la licitație.

Că, faptul că debitorul urmărit n'a cerut să se fixeze un preț mai mare de 30.000 lei, cât a fost fixat de creditorul urmăritor, dela care să înceapă licitația nu însemnează că el a acceptat ca să-i se vândă imobilul cu această sumă, pentru că dacă ar trebui să credem adevărat acest lucru susținut de reclamant, tot pe atât de adevărat ar urma să credem și susținerea debitorului că n'a avut posibilitatea să se servească de acest mijloc pus de legiuitor la îndemâna sa și că a înțeles să i se vândă imobilul pentru plata datoriei, dar n'a înțeles să i se vândă pe acest preț.

Considerând că așa fiind și pentru motivele de mai sus, Tribunalul, în majoritate, cu excepția d-lui jude consilier Gr. Dinescu, care a făcut opinie separată, respinge cererea de adjucecare provizorie asupra creditoarei Laura Căpitan Roată, a imobilului debitorului Ion D. M. Trăilă și deci dispune amânarea vânzării la 15 Martie 1932, pentru când se vor emite noi afișe și publicațiuni.

Dat și pronunțat în ședință publică astăzi 15 Decembrie 1932.

(ss) *Ilie Ștefănescu*, judecător și redactor; *Stelian D. Trimia*, supleant.

Grefier, (ss) *Nic. P. Pisci*

OPINIUNE

Subsemnatul îmi mențin părerea să se adjucece în mod provizoriu asupra d-nei Laura Căpitan Roată imobilul debitorului Ion D. M. Trăilă pentru următoarele motive:

Având în vedere că prețul cel mai mare ieșit la licitație publică astăzi după ce mai întâi au fost îndeplinite dispozițiunile art. 544 pr. civ., este de lei 35.000 oferit de către concurenta Laura Căpitan Roată creditoare ipotecară.

Având în vedere că debitorul Ion D. M. Trăilă prin apărătorul său se opune la adjucecare provizorie și cere a se face o altă licitație pentru motivul că prețul ieșit la licitație nu este cel real, întrucât acest preț nu corespunde valorii bunului scos în vânzare, care este de o valoare mult mai mare, mai ales că în cauză nu s'a făcut o expertiză prin care să se fi fixat adevărata lui valoare și tribunalul nu este obligat să adjucece cu toate că suma oferită astăzi este mai mare decât cea fixată de d-na creditoare; iar aceasta a cerut să se adjucece imobilul asupra sa, deoarece față de textul clar al art. 7 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită, au fost abrogate dispozițiunile art. 544 pr. civ. și tribunalul este ținut să adjucece în caz când prețul ieșit la licitație este mai mare decât cel dela care s'au început strigările; că, în tot cazul imobilul nu valorează mai mult, iar debitorul a acceptat prețul fixat de dânsa.

Având în vedere că art. 7 din legea de unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită prescrie că dacă

la primul termen fixat pentru licitație nu s'a oferit un preț mai mare decât cel fixat de art. 6 licitația se va amâna.

Având în vedere că după cum acest articol este redactat se deduce că tribunalul este obligat să adjucece imobilul scos în vânzare, când la primul termen fixat pentru licitație s'a oferit un preț mai mare decât cel dela care să înceapă strigările.

Că această obligație pentru tribunal rezultă și din art. 1, 2, 3, 4 și 6 din aceeași lege. În adevăr, prin acest text de lege creditorul este obligat să arate în cererea de executare imobiliară, valoarea imobilului ce urmărește, iar debitorul nemulțumit de valoarea fixată de creditor va putea să ceară instanței numirea unui sau mai mulți experți pentru prețuirea bunurilor, același drept având și creditorul când nu va fi acceptat valoarea fixată de debitor în care cazuri instanța judecătorească va fixa valoarea pe baza expertizelor și a orice alte elemente și atunci prin art. 6 se prevede că suma dela care vor începe strigările va fi cea fixată prin încheierea instanței reduse cu 25 la sută sau în lipsă cea fixată sau acceptată de creditor, redusă în aceeași proporție și care sumă va fi indicată în publicațiunea de vânzare.

Având în vedere că pentru prescrierea acestor măsuri luate de altfel numai în interesul debitorului, legiuitorul a înțeles să ridice tribunalului dreptul de apreciere asupra prețului ieșit la licitație, dacă trebuie sau nu să adjucece, drept ce îi era conferit prin art. 544 din pr. civ. și care în atare caz acest text a fost abrogat, căci altfel nu ar mai avea sens nici una din dispozițiile fixate prin sus zisele articole, dacă această facultate ar subzista pentru tribunal, ori tocmai contrariu, legiuitorul prin aceste măsuri a voit să înlăture acest drept suveran de apreciere, care în asemenea caz va putea ori și când să țină sau nu în seamă de un preț fixat de o instanță preliminară.

Că dar față de textul destul de clar al art. 7 de mai sus, dispozițiunile art. 555 pr. civ. au fost abrogate.

Că dacă totuși în expunerea de motive a sus citatei legi, însuși Ministerul justiției arată că dreptul de apreciere al tribunalului subzistă, aceasta nu mai poate constitui decât un deziderat, care nu poate să adauge la lege.

Că, în afară de toate acestea, acest preț oferit se vede destul de serios în raport cu valoarea dedusă din descrierea de situație a imobilului făcută prin procesul verbal dressat de portărei care constă din două imobile mici, cât și de deprecierea actuală a imobilelor mai cu seamă că și licitația s'a început dela prețul de trei zeci mii lei cât s'a fixat de creditoare prin cererea sa, redus acest preț cu 25 la sută și pe care debitorul l'a acceptat nefăcând uz de dreptul de a cere fixarea unui alt preț, dacă socotea că imobilul său are o valoare mai mare.

Având în vedere dar că față de toate aceste considerațiuni suntem de părere ca imobilul debitorului Ion D. M. Trăilă licitat să se adjucece în mod provizoriu pentru suma de lei 55.000 asupra d-nei Laura Roată, creditoare ipotecară, care a oferit cel mai mare preț.

Judecător (ss) Gr. Dinescu.

TRIBUNALUL BRAȘOV S. I-a

Audiența dela 1 Noembrie 1930

Președinția D-lui Gh. POPP, Prim Președinte

Sentința civilă No. C A I 1890/5-1930

Agenți administrativi însărcinați cu îndeplinirea procedurii. Amendarea lor. Competința. Art. 171 pr. civ. Aust. și Ordonanța Austro-Maghiară Nr. 42.300 din 1914.

Agenții administrativi însărcinați cu îndeplinirea procedurii pot fi amendati pentru abaterile ce comit numai de șeful judecătoriei, aceasta potrivit art. 171 pr. civ. Aust. Conform ordonanței 42,300 din 1914, dacă agentul administrativ nu-și are sediul în circumscripția judecătoriei ce constată abaterea, șeful acestei din urmă judecătorii nu are competența de a amenda pe vinovat ci pentru a obține pedepsirea trebuie să „recerce” pe șeful judecătoriei în a cărui circumscripție se află vinovatul.

Incheiere,

„Admite recursul și infirmă încheierea No. C 1590 din 1930 din 17 Octombrie 1930 a judecătoriei rurale Cernatu.

Motive,

„Prin încheierea atacată judecătoria ocolul rural Cernatu a amendat pe notarul comunei Z. județul Trei Scaune cu 200 lei. În procesul verbal nu se arată pentru ce fapt probabil pentru că nu a îndeplinit procedura. Nu se arată în baza cărui text de lege s'a pronunțat pedeapsa și nici numele persoanei condamnate. În contra încheierii Notarul comunei Z. a înaintat recurs cerând infirmarea încheierii pentru că nu este motivată.

Tribunalul,

„Având în vedere că conform art. 171 proc. organele de înmânare care nu se conformează regulilor înmânării se vor pedepsi de șeful judecătoriei de ocol (nu de judecătorie) prima oară cu 10 cor. iar în caz de recidivă cu 20 cor. pedepse majorate de legea din 1920 de 10 ori adică 100 și 200 lei.

„Având în vedere că conform art. 10 din ordonanța No. 42500 din 1914 a Ministerului Justiției și Internelor dată pentru aplicațiunea art. 171 p. civ. dacă organul de înmânare are reședința în ocolul altei judecătorie, pedeapsa se dă de șeful judecătoriei ocolului căreia înmânătorul își are reședința, în care scop se va face recercarea legală.

„Având în vedere că în speță Notarul comunei Z. județul Trei Scaune având reședința în alt județ și ocol judecătorese judecătorul ocolului Cernat nu avea căderea de al pedepsi, și trebuia să se adreseze în acest scop judecătorului șef competent. Dispozițiunea de mai sus nefiind abrogată de art. 56 legea accelerării care nu se aplică la judecătorie și nici vreun alt text de lege sau regulament, au rămas și astăzi în vigoare.

„Pentru aceste motive Tribunalul a trebuit să infirme încheierea atacată“.

NOTA. — Soluțiunea Tribunalului e interesantă atât fiindcă pentru prima oară, după cele ce cunoaștem noi, stabilește competența persoanelor ce pot pedepsi pe agenții administrativi însărcinați cu îndeplinirea procedurii cât și prin modul cum păstrează tradiția vechilor legiuri din Ardeal deși între timp au intervenit și legi de unificare.

În motivarea recursului, Tribunalul enumără motivele recurentului, motive asupra cărora nu se pronunță pentru faptul că ridicând din oficiu chestiunea competenței și găsind-o fundată nu mai era necesar discutarea celorlalte motive. Pentru clarificare, vom răspunde pe scurt motivelor recurentului și apoi ne vom ocupa și de sentință.

S'a susținut că în procesul-verbal nu se arată pentru ce fapt a fost amendat recurentul, Tribunalul punând ipoteza neîndeplinirii procedurii. Potrivit art. 164 din regulamentul serviciului in-

terior al instanțelor din Ardeal, dacă se țin mai multe desbateri într'un proces, se dresează numai un singur proces-verbal în așa fel, ca în procesul-verbal început la prima ședință să se serie continuativ cele petrecute la desbaterea următoare. Or, procesul-verbal a fost început la 9 August când s'a consemnat: „amendează pe secretarul comunei Z. jud. T. S. cu 500 lei pentru neîndeplinirea procedurii. În caz ca comuna Z. nu are secretar rămâne amendat notarul”. În continuare, la 23 Septembrie, se consemnează: „procedura necompletă. Amendează pe notarul comunei Z. jud. T. S. cu 200 lei”. În consecință toate procesele verbale formând un singur tot, urmând a fi cetite nu separat, ei începând cu primul, era suficient de lămurită cauza amendării notarului.

În al doilea rând se invoacă nearătarea textului legii pe baza căruia s'a pronunțat amenda. Nici nu e nevoie, pentru că pe lângă că e vorba de un text ce se aplică zilnic, ne aflăm în materie civilă, deoarece amenda e pur civilă căci astfel dispune textul art. 171, și într'o astfel de materie nu e nevoie de arătarea art. aplicat. Acest lucru reiese și din dispozițiunile art. 401 pr. civ. în care nu se cere ca sentința civilă să cuprindă articole de legi. Dealtfel după procedura penală ungară și în materie penală nu e caz de nulitate pentru omisiunea art. din lege (art. 327 al. ult. pr. pen. pen.).

În fine se obiectează că în încheiere nu se arată numele pedepsitului. În materie penală această omisiune ar fi sancționată cu nulitatea. În materie civilă însă e suficient ca partea să fie individualizată perfect chiar altfel decât prin numele său. (Art. 129 pr. civ. jurisprudență 400 și 401 Pr. civ.). Papp și Balașiu: „Când se citează firme comerciale este suficientă numirea firmei și a locului stabilimentului, nefiind necesară numirea membrului firmei îndreptătit la primirea acțiunii”. „Dacă din afirmațiunile de fapt și din cererea din acțiune reiese clar contra cui este îndreptată acțiunea, numirea pârâtului făcută greșit pe rubru nu poate împiedica desbaterea în fond a procesului”. (Curia 4.506 din 1914). Din moment ce notarul comunei X județul Y e amendat, el e perfect individualizat și nu poate avea pretențiunea ca instanța să-i știe numele, suficient că instanța știe că el e răspunzător de îndeplinirea procedurilor și că nu și-a făcut datoria. Deci toate motivele recurentului erau nefondate; să trecem la sentință.

Tribunalul urmează tradiția veche, tradiție de care ne-am mai ocupat și altă dată (Curierul Judiciar Nr. 22 din 1930 pag. 349), anume Tribunalul găsește că potrivit art. 171 pr. civ. Aust. organele de înmânare se vor pedepsi de șeful judecătoriei de ocol (nu de judecătorie); în adevăr textul așa prevede. Nu suntem de acord cu acest mod de a vedea, susținem cu energie că judecătoria, nu șeful judecător sau d-l judecător X, amendează sau judecă pentru faptul că în urma alipirii Ardealului la vechiul regat, chiar legile străine între care și procedura civilă azi încă în vigoare — urmează a fi aplicate potrivit Constituției, legii de organizare judecătorești și legilor de unificare apărute posterior. Nu legile de unificare sunt acele ce trebuie să cadă în desuetudine din cauza menținerii în vigoare a principiilor străine, aceste principii trebuie să dispară din cauza legilor noastre. Prin art. 40 al Constituției din 1923 se preve-

de că puterea judecătorească se exercită de organele ei; or, aceste organe sunt *instanțele* judecătorești — nu titularii lor — adică: judecătoriile, Tribunalele, Curțile de Apel, Curțile cu jurați și Inalta Curte de Casație, căci astfel sunt denumite organele puterii judecătorești prin art. 1 din legea pentru organizarea judecătorească. După interpretarea Tribunalului, ar urma că numai șeful judecător poate amenda pe un înmănuator, or lucrul e inexact căci amenda fiind o exercitare a puterii judecătorești, ea se face prin organele arătate mai sus; ar mai urma că ajutorul de judecător cu drept de a judeca — deși poate condamna și la un an închisoare — să nu poată amenda un agent administrativ numai pentru faptul că nu e „șef”, or art. 81 din leg. org. jud. pune pe picior de egalitate în ce privește judecata, pe ajutor și pe judecător iar prin art. 301 din aceeași lege se arată clar că în atribuțiile lor judecătorești se pot substitui. Dar mai e ceva: nu toți judecătorii de ocol sunt „șefi” (deși în Ardeal aproape toți se complac cu acest titlu), legea organizării spune acest lucru lămurit, și unde nu e „șef” cine amendează? Interpretarea Tribunalului nu ține seama că prin art. 137 Constituția desființează toate dispozițiunile legale din legile străine ce se mai aplică dar care sunt contrare ei. Deci dispozițiunea art. 171 prin care se dă dreptul de amendare numai șefului judecător, fiind contrară art. 40 din Constituție e deplin drept desființată. Trecând peste această lămurire lungă pentru a explica în fond un lucru elementar dar persistent în regiunea noastră, ajungem la un considerent cu aparență serioasă. Se invoacă de Tribunal art. 10 din Ord. 42.300 din 1914 a Ministerului de Interne și Justiție Austro-Maghiar care prevede că organele de înmânare se amendează de judecătorul de ocol de care aparțin, în consecință judecătorul unui alt ocol nu-i poate amenda direct ci numai „recercând” pe judecătorul competent. Nu cunoaștem această ordonanță de a cărei existență nu am aflat decât din sentința de mai sus. Dar să admitem că astfel dispune ordonanța și că modifică dispozițiunile clare ale art. 171 pr. civ.

În sistemul Constituției și a legii noastre de organizare, instanțele nu pot delega Justiția fiindcă atât după art. 40 din Constituție cât și după art. 1 din legea organizării, Justiția se distribuie prin organe anume determinate. Dacă dela această regulă sunt excepții (art. 81 leg. org., aceste excepții nu pot fi pentru acte de judecată propriu zise. A se spune că judecătorul nu poate amenda un agent administrativ din altă circumscripție decât prin „recercarea” judecătoriei în a cărei rază locuiește vinovatul, înseamnă a da posibilitatea ca judecătorul investit cu judecarea unei cauze să poată delega Justiția, căci faptul amendării e un act pur de judecată ce intră numai în atribuția instanței în a cărei competență e judecarea însăși a procesului în care s'a constatat contravenția agentului administrativ. Iar rațiunea acestei competențe e în virtutea principiilor generale de competență după care judecătorii fondului sunt în același timp și judecătorii chestiunilor accesorii și incidentale. (E. Héroveanu, Pr. civ. 915 pag. 136).

Ce s'ar întâmpla dacă judecătorul „recercat” ar refuza să amendeze pe agentul administrativ? Cum s'ar tranșa acest conflict? Ce ar deveni li-

bertatea judecătorului de a statua în procese conform legii și conștiinței sale? Ce sistem juridic ar fi acela care ar face pe o instanță de acelaș grad arbitrar între o instanță și un agent administrativ?

Pentru toate aceste argumente bazate pe textele Constituției și legii de organizare socotim deci că ordonanța de mai sus este abrogată încă depe data Unirei și ca atare recursul urma să fie respins cu atât mai mult cu cât fiind de natura civilă a fost luat în considerare deși nu era timbrat așa cum cere art. 10 din legea timbrului.

AL. KOSTACHI

RECENZII

DREPTUL ȘI PROCEDURA EXECUȚIUNII SILITE ÎN BUCOVINA, de *Oreste P. Têrnăveanu*, 1930, Edit. *Curierul Judiciar*, Prețul Lei 140).

Distinsul magistrat, d. *Oreste P. Têrnăveanu*, a dat la lumină o importantă lucrare asupra execuțiilor silite în Bucovina.

E tipărită în editura *Curierului Judiciar*, unde o poate găsi oricine, cu prețul modest de 140 lei.

Lucrarea este foarte valoroasă și de mare interes pentru unificarea procedurii civile românești.

Sunt lucruri pe care procedura noastră nu le cunoaște, ea, efectuarea executării din oficiu contra debitorilor, până la complectă îndeplinire a creditorului. Apoi, chestiunea jurământului de manifestare, pentru a se obliga debitorul să declare averea ce o are, prevăzându-se o procedură specială în acest scop.

Există diferențieri de procedura noastră civilă în materia încetării executării, asupra cauzelor de suspendare și a căilor de atac contra urmăririi.

Când e vorba de constrângere debitorul la plată, legiuirea bucovineană cunoaște punerea la închisoare, aplicarea amenzilor bănești cominatorii, scoaterea bunurilor din patrimoniul debitorului și predarea lor creditorului în vederea executării.

La pag. 62 se ocupă de execuțiunea imobiliară, tratând despre ipoteca judiciară, administrarea imobilului, procedura licitației și cazurile care modifică cursul urmăririi.

La pag. 72 descrie modul execuțiunii averii mobiliare, arătându-se apoi căile de atac în diversele faze ale unei urmăririi.

E o lucrare de mare valoare a unui foarte distins jurist, fost consilier juridic în Ministerul Justiției pentru Bucovina, bine venită acum când se modifică procedura civilă cu ocazia unificării.

Procedura de execuțiune bucovineană are multe părți bune, care trebuiesc adoptate în viitorul nostru cod.

Felicităm pe valorosul jurist *Oreste Têrnăveanu* pentru munca sa și pentru că a pus la îndemâna cercetătorilor o operă bună, venită în timpul străduinței pentru unificarea legislațiilor, din care va eși monumentul respectiv al unirii desăvârșite a tuturor fraților aflați acum 15 ani sub dominațiunea pumnului străin!

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN.

PROPAGANDE DE LA GUERRE D'AGRESSION COMME DELIT DU DROIT DES GENS, par *Emil Stanislaw Rappaport*.

D. Emil Sanislaw Rappaport, secretar general al Comisiunii de codificațiune și președinte al comisiunii polone de co-

operațiune juridică internațională își publică sub acest titlu, raportul adresat comisiunii de codificațiune, în care după ce semnaleză lipsa de sancțiuni a Pactului Kellog, arată elementele constitutive ale acestui delict internațional, și propune de a se introduce în lista delictelor internaționale, și *delictul de propagandă a războiului de agresiune*, ca-și în codurile penale naționale, următorul articol:

„Oricine într'un discurs sau conferință publică, prin propagarea sau expunerea publică a unui imprimat, sau imagini, va excită în mod direct, într'un stat oare care, violarea unui teritoriu altui Stat în limitele frontierelor sale recunoscute de comunitatea internațională, va comite delictul de propagare a delictului de agresiune și se va pedepsi cu închisoarea până la cinci ani”.

Această concepție a fost adusă în principiu și de *Societatea Națiunilor*, ceea ce constituie o mare valoare morală și un mare succes pentru autorul acestei propuneri d-l Rappaport.

E. C. DECUSARA

A apărut în Edit. „*Curierul Judiciar*“:

Interesantul stutiu de drept român și comparat intitulat **INZESTRĂRILE PĂRINTEȘTI, OBLIGAȚIUNI NATURALE** datorit distinsului nostru colaborator **D-l George P. Docan**, Consilier la curtea de apel din București. Indepozit la toate librăriile Lei 50.

A apărut:

LEGALITATE ȘI DREPTATE, CUNOAȘTEREA DREPTULUI, SIGURANȚA DREPTULUI, conferințe ținute la Radio de **D-l Andrei Rădulescu**, consilier la Curtea de Casație. Prețul 40 lei. De vânzare la „*Curierul Judiciar*“.

A apărut:

OBSERVAȚIUNI ASUPRA PROIECTULUI CODULUI DE PROCEDURĂ PENALĂ, de **D-l Dr. Vintilă Donogoroz**, Conferențiar Universitar. Lei 80.—

A apărut:

CODUL LEGILOR PENALE ROMANE ADNOTATE de **D-l Mihail I. Papadopolu** Judecător de instrucție Trib. Ilfov cuprinzând toate legile și regulamentele cu caracter penal în extenso, toate dispozițiunile penale din celelalte legi, precum și toate convențiile de extradare, cu jurisprudența la zi și trimeteri la doctrină. Prețul 450 lei. De vânzare la „*Curierul Judiciar*“.

A apărut: **LEGEA AVOCAȚILOR** însoțită de Expunerea de motive, Avizul Consiliului Legislativ și Rapoartele de la Cameră și Senat. De vânzare la *Curierul Judiciar*. Prețul 60 lei.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu accepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „*Curierul Judiciar*”, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No...